

28. J. I. Kraszewski do Wł. Mickiewicza b.d. [przed IV 1866] Rkp. BJ 13137 k. 22-23.

[Tłumaczenie:]

[k. 22r] Natychmiast ponaglę księgarzy, ale sędzę, że, ponieważ tutaj mają zwyczaj zamykać wszystkie sprawy na Wielkanoc i robić inwentaryzację, chcą rozpoczynać nowe rozliczenia dopiero po Świątach, co zresztą nastąpi już niebawem.

Dopóki przebywam w Dreźnie, mogę tutaj Panu służyć jako pośrednik, lecz jeśli chodzi o Niemcy, radziłbym raczej zawrzeć umowę z niemiecką pocztą w sprawie prenumeraty, ponieważ księgarze zażądają wygórowanej prowizji – aż 50% rabatu, co jest niemożliwe. Poznań – Jan Konstanty Żupański¹, Lwów – Karol Wild², Kraków – Agencja „Czasu”³. Warszawa nie wchodzi w grę, gdyż nie przejdzie Pan przez cenzurę. Berlin – Bock i Behr⁴, Lipsk – Paweł Rhode⁵ (lub pewniejszy będzie Fr[iedrich] Hoffmeister⁶, nawet bardzo pewny, ale musi Pan o tym z nim porozmawiać; mógłby zostać Pańskim przedstawicielem na Niemcy, gdyż można ręczyć za jego wypłacalność). W Wiedniu nie znam żadnego pewnego księgarza, ale postaram się zasięgnąć informacji. (Drezno – u mnie lub u księgarza L. Wolfa⁷, Seestrasse 3.) Francuski minister pełnomocny, baron Alexandre Forth-Rouen⁸ (w Dreźnie), jest moim przyjacielem i może pomóc w propagowaniu „Revue”⁹, ale ma trochę związane ręce, i należałoby przesłać mu egzemplarz za pośrednictwem ministra spraw zagranicznych (aby uniknąć kosztów).

Za kilka dni prześlę Panu moją korespondencję do „Revue”.

[k. 22v] Aby dokonywać wymian, należy zamieścić ogłoszenie w ostatnim numerze kwietniowym.

Przy wielu takich wymianach zostanie Pan oszukany.

---

¹ Jan Konstanty Żupański – zob. list nr 9.

² Karol Wild – zob. list nr 18.

³ „Czas” w Krakowie – zob. list nr 8.

⁴ B. Behr’s Verlag – wydawnictwo założone w 1835 r. przez Bernarda Behra w Berlinie, specjalizujące się w literaturze romańskiej i słowiańskiej, następnie prowadzone do 1871 r. przez Edmunda Bocka jako „B. Behr’s Buchhandlung (E. Bock)”.

⁵ Paweł Rhode – zob. list nr 13.

⁶ „Friedrich Hoffmeister Musikverlag” – wydawnictwo muzyczne założone w Lipsku w 1807 r. przez Friedricha Hoffmeistera (1782-1864), firma prowadziła także działalność księgarską. Od 1864 r. jej właścicielem był syn założyciela, Adolf Hoffmeister (1802-1870).

⁷ Löser Wolf – zob. list nr 25.

⁸ Alexandre Forth-Rouen (1809-1886) – poseł francuski w Saksonii w latach 1855-1870.

⁹ „Revue du Monde” – zob. list nr 21.

W Wiedniu ma się ukazywać międzynarodowy periodyk w języku niemieckim. Inne czasopisma, do których warto się zwrócić, to: „Europa” (Lipsk – dla drobnych nowinek z Niemiec)¹⁰, „Gartenlaube”¹¹ (literatura i powieści) oraz „Zeitschrift für bildende Kunst” (Seemann – Lipsk)¹².

Z gazetami słowiańskimi będą trudności; jeszcze dziś napiszę listy do Pragi i innych miast, ale wysłanie wszystkiego zajmie mi cały wieczór – stos listów.

W Warszawie postaram się dla Pana pozyskać Michała Glücksberga¹³ jako przedstawiciela handlowego; napiszę do niego dziś. Przekażę mu tytuły potrzebnych książek.

Gebethner¹⁴ jest zbyt zajęty i mało staranny. Muszę się z Panem pożegnać, bo mam jeszcze wiele do zrobienia.

Szczerze Panu oddany,

Józef Ignacy Kraszewski

P.S. Dziękuję za Chopina¹⁵ – otrzymałem.

Proszę przysłać mi duży pakiet wizytówek z adresami Księgarni¹⁶, abym mógł je dołączać do listów, czy też powinienem zlecić ich przygotowanie tutaj??

[k. 23r] Rozpieczętuję mój list, aby dołączyć do niego moją korespondencję. Proszę być szczerym i powiedzieć mi, jakie są jej braki i jaka powinna być, a postaram się ją dostosować do Pańskich oczekiwań.

Została napisana w dwie godziny, na gorąco. Jeśli nie chce Pan jej opublikować lub nie może, proszę ją do mnie odesłać.

Szczerze Panu oddany,

Józef Ignacy Kraszewski

---

¹⁰ „Europa: Chronik der gebildeten Welt” – czasopismo literackie wydawane w Lipsku przez Gustawa Kühne od 1846 r.

¹¹ „Die Gartenlaube-Illustriertes Familienblatt” – czasopismo literackie ukazujące się w Lipsku od 1853 r.,

¹² „Zeitschrift für bildende Kunst” – czasopismo literackie publikowane w Lipsku od 1864 r.

¹³ Michał Glücksberg – zob. list nr 21.

¹⁴ Gustaw Gebethner – zob. list nr 8.

¹⁵ Frédéric Chopin, *Oeuvres complètes*, en 4 vol. – zob. list nr 18.

¹⁶ Księgarnia Luksemburska – zob. list nr 9.